

Obsah

Předmluva

1	HISTORIE MĚŘENÍ	1
1.1	Metr a soustavy jednotek	1
1.1.1	Historie metru a metrické soustavy	1
1.1.2	Mezinárodní soustavy jednotek	5
1.1.3	Perspektiva úprav soustavy SI	11
1.2	Měření prostoru a času	14
1.2.1	Měření délky	14
1.2.2	Měření úhlu	21
1.2.3	Měření plošného obsahu	26
1.2.4	Měření objemu	28
1.2.5	Měření času	29
1.2.6	Měření rychlosti	32
1.3	Měření hmotnosti a hustoty	37
1.3.1	Váhy a vážení	37
1.3.2	Měření hustoty	43
1.4	Měření síly a tlaku	45
1.4.1	Měření síly	45
1.4.2	Měření tlaku	47
1.5	Registrace a měření kmitů	50
1.6	Akustická měření	51
1.7	Měření molekulových vlastností kapalin	52
1.7.1	Povrchové napětí	52
1.7.2	Dynamická viskozita	53
1.8	Měření v termice	55
1.8.1	Měření teploty	55
1.8.2	Kalorimetrie	57
1.8.3	Tepelné vlastnosti látek	61
1.9	Měření elektrických veličin	63
1.9.1	Měření v elektrostatice	63
1.9.2	Měření elektrického proudu	66
1.9.3	Měření elektrického napětí a výkonu	72
1.9.4	Měření elektrického odporu	74
1.9.5	Multimetry elektrických veličin	77
1.10	Měření magnetického pole Země	79
1.11	Osciloskopická měření	82

1.12	Měření charakteristik elektronu.....	86
1.12.1	Měření elementárního náboje.....	86
1.12.2	Měření měrného náboje elektronu	87
1.13	Optická spektrometrie.....	88
1.14	Měření radioaktivity a sledování částic	91
1.15	Astronomická a astrofyzikální měření.....	94
2	FUNDAMENTÁLNÍ EXPERIMENTY	95
2.1	Systematika fyzikálního poznávání	95
2.1.1	Experiment.....	95
2.1.2	Hypotéza	95
2.1.3	Fyzikální zákon.....	96
2.1.4	Princip.....	96
2.2	Fyzikální experiment ve vědě.....	97
2.2.1	Fyzikální experiment – vědecká metoda zkoumání	97
2.2.2	Fyzikální teorie a její vztah k experimentu	99
2.3	Klasická mechanika	101
2.3.1	Přednewtonovské období.....	101
2.3.2	Newtonova syntéza a další rozvoj mechaniky	105
2.4	Zemská atmosféra a vakuum	108
2.5	Klasická teorie gravitace	109
2.5.1	Cesta k zákonu všeobecné gravitace	109
2.5.2	Měření gravitační konstanty	111
2.6	Hmotnost setrvačná a gravitační	116
2.6.1	Experimenty o rovnosti setrvačné a gravitační hmotnosti	116
2.6.2	Princip ekvivalence a vliv gravitace na prostoročas	119
2.7	Gravitační interakce těles ponořených do tekutin	122
2.7.1	Archimédův zákon (3. století př. n. l.)	122
2.7.2	Zpřesnění formulace Archimédova zákona.....	122
2.7.3	Zákon všeobecné gravitace těles ponořených do tekutin	123
2.8	Termika.....	126
2.8.1	Zákony ideálního plynu.....	126
2.8.2	Zákony skutečného plynu.....	129
2.8.3	Fázové přechody, zkapalňování plynů	130
2.8.4	Termodynamické zákony	132
2.9	Elektřina a magnetismus.....	135
2.9.1	Elektrostatické a magnetostatické jevy	135
2.9.2	Elektrický proud	139
2.9.3	Zákony elektrodynamiky.....	141
2.10	Teorie elektromagnetického pole	144

2.10.1	Maxwellova syntéza	144
2.10.2	Elektromagnetické pole rychlých nabitých částic	146
2.10.3	Magnetické pole druhého řádu a jeho měření	148
2.11	Optické jevy	151
2.11.1	Zákony paprskové optiky	151
2.11.2	Jevy vlnové optiky	153
2.11.3	Laser – zdroj koherentního světla.....	156
2.12	Jevy speciální teorie relativity	159
2.12.1	Hledání éteru.....	159
2.12.2	Speciální teorie relativity a skutečnost	162
2.13	Záření absolutně černého tělesa.....	165
2.14	Elektron a jevy s ním související	166
2.14.1	Objev elektronu	166
2.14.2	Určení elementárního náboje	166
2.14.3	Rentgenové záření	168
2.14.4	Fotoelektrický jev	171
2.14.5	Comptonův jev	172
2.15	Jevy kvantové fyziky	173
2.16	Poznávání struktury atomu	177
2.17	Radioaktivita a struktura jádra atomu.....	183
2.18	Interakce a částice.....	186
2.19	Urychlovače částic.....	189
2.20	Supravodivost	195
2.21	Observační a experimentální verifikace OTR.....	196
3	ZPRACOVÁNÍ FYZIKÁLNÍCH MĚŘENÍ.....	203
3.1	Úvod.....	203
3.2	Sylabus kapitoly třetí	204
4	EXPERIMENTY VE ŠKOLSKÉ FYZICE.....	205
4.1	Experimentování ve století 18. a 19. (1760 – 1868)	205
4.2	Experimentování ve století 19. a 20. (1869 – 1989)	210
4.3	Experimentování v současnosti (1990 – 2014)	218
4.4	Současné možnosti experimentování	218
	Literatura a zdroje obrázků	227